

Przedmiotowy system oceniania. Klasa 1. Zakres podstawowy

Niebieskim kolorem wyróżniono treści lub wymagania spoza podstawy programowej. Dodatkowo gwiazdką (*) oznaczono całe tematy obejmujące takie treści. Na szarym tle umieszczono wymagania wykraczające poza treści podręcznika.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
1. Historia jako nauka	Uczeń: - formułuje definicję historii - wymienia rodzaje źródeł historycznych	Uczeń: - wymienia rodzaje źródeł historycznych i podaje przykłady źródeł każdego rodzaju - przedstawia periodyzację dziejów	Uczeń: - wyjaśnia problemy, jakie mogą się pojawić przy podziale dziejów - wyjaśnia rolę archeologii	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie: historiografia - wymienia nauki pomocnicze historii i przedstawia, czym się zajmują	Uczeń: - wyjaśnia, jakie korzyści i trudności wiążą się z poszukiwaniem informacji z historii w internecie - na dowolnym przykładzie pokazuje, czego możemy się dowiedzieć ze źródła ikonograficznego
I. PRADZIEJE I HISTORIA STAROŻYTNEGO WSCHODU					
* 2. Rewolucja neolityczna	Uczeń: - pokazuje na mapie tereny Żyznego Półksiężycza - wyjaśnia, na czym polega przejście z koczowniczego na	Uczeń: - przedstawia, jak żyli ludzie w paleolicie, a jak w neolicie, używając nazw tych epok - umiejscawia w czasie rewolucję neolityczną	Uczeń: - posługuje się poprawnie terminem: rewolucja neolityczna - wymienia przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej	Uczeń: dzieli przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej na społeczne, gospodarcze i kulturalne	Uczeń: przedstawia przykładowe budowle megalityczne i hipotezy z nimi związane

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	osiadły tryb życia, i umiejscawia je w czasie	i dostrzega, że jest to proces długotrwały		- wskazuje na mapie najstarsze miasta i zna czas ich powstania - charakteryzuje warunki naturalne miejsc, gdzie powstały najstarsze miasta (Jerycho i Çatalhöyük)	
3. Cywilizacje starożytnej Mezopotamii	Uczeń: - pokazuje na mapie tereny Mezopotamii i przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk) - rozumie i poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, pismo klinowe, kodeks Hammurabiego	Uczeń: - wymienia różne cywilizacje, które istniały w rejonie Mezopotamii (sumeryjską, babilońską) w kolejności chronologicznej - charakteryzuje religię mieszkańców Mezopotamii	Uczeń: - wymienia osiągnięcia cywilizacji sumeryjskiej - charakteryzuje ustrój państw cywilizacji starożytnej Mezopotamii - formułuje zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego	Uczeń: - umiejscawia w czasie i przestrzeni imperium Sargona Wielkiego - formułuje i nazywa zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego - wyjaśnia, na czym polegał system pałacowy - porównuje osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii - poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, politeizm, ziggurat, pismo klinowe	Uczeń: - wyjaśnia, do czego może być źródłem dziewiętnastowieczna wizja miasta Nimrud zamieszczona w podręczniku - wymienia inne niż w podręczniku osiągnięcia kultury sumeryjskiej i babilońskiej

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
4. Starożytny Egipt	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny starożytnego Egiptu • wie, kim był faraon • wymienia przykładowych bogów egipskich	Uczeń: • przedstawia strukturę społeczną w starożytnym Egipcie • wymienia uprawnienia faraona • wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo • charakteryzuje gospodarkę egipską	Uczeń: • charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie faraonów • przedstawia osiągnięcia kultury egipskiej • charakteryzuje religię egipską • przedstawia cechy sztuki egipskiej • zna atrybuty przykładowych bogów egipskich	Uczeń: • przedstawia związki między religią, sztuką a władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja, piramidy, faraon jako syn boga) • wyjaśnia, dlaczego w Egipcie kapłani mieli wysoką pozycję • zna symbole władzy faraona i rozpoznaje wizerunki niektórych bogów egipskich	Uczeń: • wyjaśnia pojęcie: monarchia despotyczna • porównuje monarchów despotycznych Mezopotamii z faraonem (na podstawie samodzielnie zebranych informacji)
5. Dzieje i religia starożytnego Izraela	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Palestyny • wymienia zasady judaizmu • posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza	Uczeń: • przedstawia biblijne dzieje Izraela związane z Mojżeszem, Dawidem i Salomonem • posługuje się terminami: mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud	Uczeń: • przedstawia biblijne dzieje Izraela związane z postacią Abrahama i niewolą babilońską • posługuje się terminami: rabin, menora, synagoga, świątynia	Uczeń: • wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich rolę • wyjaśnia różnicę między świątynią a synagogą • posługuje się poprawnie terminem: diaspora	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego przez stulecia Żydzi żyli w diasporze
* 6. Starożytne Indie i Chiny	Uczeń:	Uczeń: • przedstawia podział społeczeństwa	Uczeń: • charakteryzuje cywilizację Indusu	Uczeń:	Uczeń: • wyjaśnia, co z kultury i religii starożytnych

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• pokazuje na mapie tereny cywilizacji starożytnych Indii i Chin • przedstawia podstawowe zasady hinduizmu, buddyzmu i konfucjanizmu	starożytnych Indii, posługując się terminem kasta • wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji chińskiej	• porównuje hinduizm z buddyzmem • wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej	• przedstawia sytuację polityczną w starożytnych Chinach • wyjaśnia związki konfucjanizmu z funkcjonowaniem państwa • wymienia dorobek piśmienniczy starożytnych Indii	Indii i Chin przetrwało do dnia dzisiejszego
II. ŚWIAT STAROŻYTNÝCH GREKÓW					
7. Hellada i jej mieszkańcy	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne • wymienia niektóre cechy polis	Uczeń: • przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi panującymi na Półwyspie Bałkańskim • wymienia występujące w polis ustroje • wymienia niektóre przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej i umiejscawia je w czasie	Uczeń: • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej • pokazuje na mapie obszar skolonizowany przez Greków • wymienia etapy zakładania kolonii	Uczeń: • charakteryzuje pozycję arystokracji w polis • charakteryzuje ustroje polis greckich • przedstawia kontakty Greków z Fenicjanami	Uczeń: • wymienia skutki wielkiej kolonizacji greckiej • dzieli te skutki na skutki dla poszczególnych polis, dla całego świata greckiego, dla innych ludów, z którymi zetknęli się Grecy • charakteryzuje kultury minojską i mykeńską

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
8. Sparta – państwo żołnierzy	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite) • wymienia organy władzy w Sparcie • wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, które z nich miały prawa polityczne • rozumie termin: spartańskie warunki	Uczeń: • wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie • charakteryzuje wychowanie spartańskie	Uczeń: • wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis • charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie	Uczeń • wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę Sparty • przedstawia rolę Likurga w historii Sparty • uzasadnia, że w Sparcie panował ustrój oligarchiczny.	Uczeń: • przedstawia sposób podejmowania decyzji na zgromadzeniu obywateli • charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Sparty • charakteryzuje rolę geruzji w systemie ustrojowym Sparty
9. Ateny	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę) • wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. • wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e.	Uczeń: • charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa • wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym • wymienia najbardziej znane zabytki ateńskie	Uczeń: • przedstawia reformy Drakona i Klejstenesa • charakteryzuje społeczeństwo ateńskie • ocenia zalety demokracji ateńskiej	Uczeń: • przedstawia reformy Solona • wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach • ocenia wady i zalety demokracji	Uczeń: • charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Aten • porównuje pozycję obywateli w Atenach i Sparcie

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
10. Wojny w świecie greckim	Uczeń: • pokazuje na mapie Maraton, Termopile i Salaminę • przedstawia przykładowe przyczyny i skutki wojen grecko-perskich • rozumie termin: falanga.	Uczeń: • przedstawia ekspansję perską w Azji Mniejszej i jej konsekwencje • opisuje przebieg wojen grecko-perskich • rozumie termin: hoplita.	Uczeń: • omawia charakter wojen w świecie greckim • przedstawia skutki wojen grecko-perskich	Uczeń: • omawia przyczyny i skutki wojny peloponeskiej • wyjaśnia, co pozostało do dnia dzisiejszego z tradycji wojen grecko-perskich	Uczeń: • przedstawia polityczną i militarną rolę Aten i Sparty w świecie greckim w V–IV w. p.n.e.
11. Aleksander Wielki. Podboje i ślady w kulturze	Uczeń: • pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez Aleksandra Wielkiego • wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego • rozumie pojęcie: kultura hellenistyczna	Uczeń: • przedstawia działania Filipa II wobec Greków • wymienia przykładowe działania Aleksandra Wielkiego wobec ludów podbitych • wyjaśnia pojęcie: monarchia hellenistyczna	Uczeń: • charakteryzuje reformy Filipa II w Macedonii • charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach	Uczeń: • ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Issos jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii • wyjaśnia, dlaczego Aleksander Macedoński jest uważany za jednego z największych wodzów w historii
12. Religia i kultura Greków	Uczeń: • wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki	Uczeń: • rozpoznaje style architektoniczne i podaje przykłady zabytków architektury greckiej	Uczeń: • wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju filozofii w starożytnej Grecji • wymienia osiągnięcia starożytnych Greków	Uczeń: • wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków	Uczeń: • przedstawia wpływy i motywy kultury greckiej w późniejszych epokach

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa - wymienia przykładowe osiągnięcia kultury greckiej (przede wszystkim z dziedziny literatury)	- przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji - wymienia najważniejsze poglądy Platona i Arystotelesa i zna założone przez nich szkoły filozoficzne	przedstawia rolę teatru i igrzysk w życiu Greków	przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu i cynizmu	przedstawia wpływy kultury greckiej we współczesnym świecie
III. IMPERIUM RZYMSKIE					
13. Rzym – od królestwa do republiki	Uczeń: - pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym - wymienia najważniejsze urzędy republiki rzymskiej - wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich	Uczeń: - porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i Półwyspu Bałkańskiego - wymienia organy władzy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje	Uczeń: - opisuje początki Rzymu - wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze społecznej Rzymian - charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej	Uczeń: - wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta - wskazuje elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej - wskazuje mocne i słabe strony tego ustroju	Uczeń: - charakteryzuje kulturę Etrusków - przedstawia wpływ Etrusków na Rzymian
14. Ekspansja terytorialna Rzymu	Uczeń: pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian	Uczeń: charakteryzuje armię rzymską	Uczeń: omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, biorąc również	Uczeń: przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie	Uczeń: porównuje ekspansję Rzymu z wielką kolonizacją grecką

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią	- wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią - charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie - wyjaśnia pojęcie: <i>Imperium Romanum</i>	pod uwagę rzymskie pojmanie wojny przedstawia wojny punickie	wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. n.e.	charakteryzuje politykę wewnętrzną Juliusza Cezara
15. Cesarstwo rzymskie	Uczeń: - pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa - wymienia najważniejsze cechy pryncypatu	Uczeń: - charakteryzuje ustrój cesarstwa rzymskiego w okresie pryncypatu - wyjaśnia pojęcie: romanizacja	Uczeń: - przedstawia dojście do władzy Oktawiana Augusta i jego politykę - przedstawia ekspansję terytorialną Rzymu w okresie cesarstwa i umiejscawia ją w czasie.	Uczeń: - ocenia skuteczność polityki Oktawiana Augusta - omawia czynniki, które sprzyjały romanizacji - wyjaśnia termin: <i>pax Romana</i>	Uczeń: charakteryzuje rządy dwóch cesarzy z I–III w. i wyjaśnia, dlaczego ich rządy były, jego zdaniem, ważne dla cesarstwa rzymskiego
16. Religia i kultura Rzymian	Uczeń: - wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty - wymienia budowlę charakterystyczne dla Rzymu	Uczeń: - charakteryzuje religię i literaturę rzymską - wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych)	Uczeń: - wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej - przedstawia cechy sztuki rzymskiej	Uczeń: - przedstawia znaczenie prawa rzymskiego - wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi	Uczeń: przedstawia wpływy kultury rzymskiej we współczesnym świecie

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wymienia przykładowych autorów rzymskich	przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy)	wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła	ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki	
17. Chrześcijaństwo w świecie rzymskim	Uczeń: - pokazuje na mapie przykładowe pierwsze gminy chrześcijańskie - wymienia zasady chrześcijaństwa	Uczeń: - przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim - przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich	Uczeń: - przedstawia sytuację w Palestynie w okresie działania Jezusa - wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie - przedstawia proces kształtowania się kanonu Pisma Świętego i zasad wiary (sobór nicejski)	Uczeń: - przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. - opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem - przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim w IV w. n.e.	Uczeń: - przedstawia sylwetkę cesarza Juliana Apostaty - wyjaśnia różnicę między męczennikiem a wyznawcą
18. Upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie	Uczeń: - pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa - wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat	Uczeń: - wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w. - charakteryzuje reformy Dioklecjana	Uczeń: - wskazuje różnice między częścią wschodnią a zachodnią cesarstwa rzymskiego - przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	Uczeń: - przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim - przedstawia konsekwencje najazdu Hunów pod wodzą Attyli - przedstawia działania Odoakra	Uczeń: przedstawia stosunek różnych plemion germańskich do cesarstwa rzymskiego w III–V w.

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. EUROPA Wczesnego Średniowiecza					
19. Bizancjum	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego • przedstawia rolę Konstantynopola • przedstawia podział w religii chrześcijańskiej	Uczeń: • wymienia przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej • pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana • wymienia cechy ustroju cesarstwa bizantyjskiego • posługuje się terminem: schizma wschodnia	Uczeń: • charakteryzuje ustrój i gospodarkę cesarstwa bizantyjskiego • charakteryzuje okres panowania cesarza Justyniana • przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej • wymienia cechy kultury bizantyjskiej	Uczeń: • wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej • ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego • wskazuje związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele	Uczeń: • wyjaśnia, na czym polegał spór o obrazy (ikonoklazm) w Kościele Wschodnim
20. Świat islamu	Uczeń: • pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów • wymienia filary islamu • wymienia dwa najstarsze odłamy islamu	Uczeń: • przedstawia działalność Mahometa • wyjaśnia różnice między odłami islamu	Uczeń: • przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu • charakteryzuje kulturę arabską	Uczeń: • przedstawia sytuację na Półwyspie Arabskim przed działalnością Mahometa • ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Poitiers jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii
21. Narodziny i rozwój państwa Franków	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za	Uczeń: • przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków	Uczeń: • przedstawia rolę Chłodwiga	Uczeń: • charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Karol Wielki jest wymieniany jako jeden

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	panowania Karola Wielkiego • przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia cesarstwa rzymskiego • pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun	• charakteryzuje okres rządów Pepina Małego (Krótkiego) • przedstawia organizację państwa Franków	w kształtowaniu się państwa Franków • przedstawia cały proces kształtowania się państwa frankijskiego • podaje definicję monarchii patrymonialnej • wymienia cechy renesansu karolińskiego	• uzasadnia, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną • wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim	z prekursorów zjednoczonej Europy
22. Nowe państwa w Europie Zachodniej. Początki feudalizmu	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar monarchii ottońskiej • charakteryzuje rządy dynastii ottońskiej i jej dążenie do odnowienia cesarstwa rzymskiego • wyjaśnia pojęcia: senior i wasal	Uczeń: • wyjaśnia ideę cesarstwa uniwersalistycznego Ottona III • wyjaśnia, dlaczego doszło do odnowienia cesarstwa na terenie Rzeszy • przedstawia hołd lenny i jego znaczenie • wymienia obowiązki wasala i seniora	Uczeń: • przedstawia sytuację w Anglii i na Półwyspie Apenińskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • charakteryzuje drabinę feudalną (podział społeczeństwa)	Uczeń: • przedstawia sytuację na Półwyspie Iberyjskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • wskazuje różnice między systemem lennym a drabiną feudalną • poprawnie używa pojęć: hołd lenny, inwestytura, immunitet	Uczeń: • przedstawia związki Ottona III z cesarzami bizantyjskimi i wyjaśnia, jaki to miało wpływ na koncepcje polityczne Ottona III
23. Powstanie państw w Europie Północnej	Uczeń: • pokazuje na mapie pierwsze państwa	Uczeń:	Uczeń: • wyjaśnia dlaczego święci Cyryl i Metody są	Uczeń:	Uczeń: • charakteryzuje kulturę ludów skandynawskich

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
i Środkowo-Wschodniej	słowiańskie i główne trasy wypraw wikingów wie, kim byli święci Cyryl i Metody.	- charakteryzuje działalność Cyryla i Metodego - wymienia przyczyny ekspansji wikingów	nazywani Apostołami Słowian - przedstawia konsekwencje wypraw wikingów - przedstawia proces powstawania państwa węgierskiego.	- przedstawia genezę pojawienia się Słowian w Europie - ocenia wkład Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian - przedstawia proces powstawania państwa bułgarskiego	
24. Papiestwo i cesarstwo	Uczeń: - przedstawia spór Henryka IV z papieżem Grzegorzem VII - wymienia postanowienia konkordatu wormackiego	Uczeń: - przedstawia reformy przeprowadzone w Kościele w X i XI w. - charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę - rozumie pojęcie: <i>christianitas</i>	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. - posługuje się poprawnie terminami: symonia, nepotyzm, konkordat - wyjaśnia kulturową rolę zakonu benedyktynów we wczesnym średniowieczu	Uczeń: - wiąże przyczyny sporu o inwestyturę z pozycją i uprawnieniami władcy - wyjaśnia, w jaki sposób Kościół chciał się uniezależnić od władzy świeckiej	Uczeń: wyjaśnia poglądy Innocentego III na wzajemne relacje między władzą cesarską a papieską
V. EUROPA ROZKWITU I SCHYŁKU ŚREDNIOWIECZA					
25. Wyprawy krzyżowe i ich następstwa	Uczeń: pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi	Uczeń: pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie	Uczeń: pokazuje na mapie państwie utworzone	Uczeń: pokazuje na mapie obszary objęte rekonkwistą	Uczeń: przedstawia stosunek przykładowych władców bliskowschodnich do

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia przykładowe przyczyny i skutki krucjat - wymienia przykładowych przywódców krucjat	- wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze i religijne - wymienia zakony rycerskie i uczestników krucjat	przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie - wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych - przedstawia rolę zakonów rycerskich	- charakteryzuje specyfikę krucjaty ludowej i czwartej krucjaty - przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat	krzyżowców i chrześcijan przedstawia stosunek ludności arabskiej do wypraw krzyżowych
26. Przemiany gospodarcze na wsi	Uczeń: - przedstawia zmiany w sposobie uprawy roli, które zaszły w XII w. - posługuje się terminami: dwupolówka i trójpółówka - wymienia przykładowe skutki rozwoju rolnictwa	Uczeń: - charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. - wymienia narzędzia, które przyczyniły się do rozwoju rolnictwa - przedstawia sytuację chłopów (ich pozycję i obowiązki)	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w technice rolnej wpłynęły na jej wydajność - przedstawia warunki życia chłopów - wyjaśnia przyczyny kolonizacji	Uczeń: - wskazuje rolę samorządu wiejskiego - wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa	Uczeń: - wyjaśnia, czym różniła się włość wczesnośredniowieczna od majątku z XII–XIII w. - wyjaśnia, dlaczego włość wczesnośredniowieczna była samowystarczalna
27. Miasta w średniowieczu	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny powstawania miast - przedstawia organizację przestrzeni miejskiej	Uczeń: - przedstawia proces powstawania i rozwoju miast - charakteryzuje organizację wewnętrzną miasta (władze,	Uczeń: - charakteryzuje strukturę społeczną mieszkańców miasta - wyjaśnia różnice w organizacji handlu	Uczeń: - ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej - wyjaśnia, czym była Hanza	Uczeń: na współczesnym planie miasta pokazuje jego elementy związane ze średniowieczem; uzasadnia swój wybór

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	definiuje termin: lokacja	organizacje rzemieślnicze)	lokalnego i międzynarodowego przedstawia rolę cechów i gildii	poprawnie posługuje się terminologią	przedstawia konflikty społeczne w średniowiecznym mieście
28. Przemiany polityczne późnego średniowiecza	Uczeń: - pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków osmańskich - wymienia przyczyny i skutki wojny stuletniej - wyjaśnia termin: schizma zachodnia	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny i skutki schizmy zachodniej - przedstawia rolę Joanny d'Arc - charakteryzuje rozwój państwa krzyżackiego w Prusach	Uczeń: - przedstawia przemiany w Czechach i na Węgrzech w XIV i XV w. - przedstawia rolę Jana Husa - przedstawia rozwój państwa moskiewskiego	Uczeń: - przedstawia zmiany polityczne w Europie XIV i XV w. (Rzesza, Szwajcaria, Skandynawia, Hiszpania) - przedstawia zależności polityczne pomiędzy państwami europejskimi w XIV i XV w.	Uczeń: wyjaśnia, w jakich okolicznościach odwoływano się w XX w. do bitwy na Kosowym Polu
29. Społeczeństwo stanowe i kryzys późnego średniowiecza	Uczeń: - definiuje pojęcie: stan - przedstawia strukturę społeczeństwa stanowego - wymienia cechy monarchii stanowej - wymienia przykładowe przyczyny kryzysu gospodarczo-społecznego w XIV w.	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej w Anglii - przedstawia przyczyny i skutki epidemii dżumy w XIV w. - przedstawia pozycję poszczególnych stanów w państwie	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej we Francji i porównuje go z Anglią - wyjaśnia konsekwencje kryzysu demograficznego z II połowy XIV w.	Uczeń: - wskazuje cechy wspólne zgromadzeń stanowych w Europie XIII–XIV w. - ocenia możliwości awansu społecznego w XIV–XV w. - przedstawia związki między kryzysem demograficznym i gospodarczym	Uczeń: przedstawia biogramy Filipa IV Pięknego, Jana bez Ziemi i Henryka III ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w powstawaniu monarchii stanowych

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			• przedstawia proces kształtowania się stanów • wymienia przyczyny wystąpień chłopskich w XIV w.	a wystąpieniami chłopskimi w XIV w.	
VI. POLSKA W X–XIII WIEKU					
30. Państwo Mieszka I i Bolesława Chrobrego	Uczeń: • pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1000 • wymienia przyczyny chrztu Mieszka I • przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I oraz siedziby biskupstw i arcybiskupstwa • przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego • przedstawia skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Bolesława Chrobrego • wyjaśnia rolę św. Wojciecha w budowaniu struktur kościoła w Polsce • charakteryzuje organizację państwa wczesnopiastowskiego	Uczeń: • wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-niemieckich za pierwszych Piastów • przedstawia rolę <i>Dagome iudex</i> • ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów • wyjaśnia rolę koronacji	Uczeń: • przedstawia wyniki badań archeologicznych, które powiększają naszą wiedzę o początkach państwa polskiego
31. Kryzys i odbudowa monarchii wczesnopiastowskiej	Uczeń: • pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1138	Uczeń: • przedstawia proces odbudowy państwa polskiego przez	Uczeń: • charakteryzuje panowanie Władysława Hermana	Uczeń: • przedstawia konsekwencje i kontrowersje związane ze sporem Bolesława	Uczeń: • wyjaśnia, czy zasady testamentu Bolesława Krzywoustego były wyjątkiem czy regułą

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia przyczyny kryzysu monarchii piastowskiej - przedstawia ekspansję Bolesława Krzywoustego - przedstawia zasady testamentu Bolesława Krzywoustego	Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego - charakteryzuje stosunki Bolesława Krzywoustego z bratem Zbigniewem - wyjaśnia przyczyny kryzysu monarchii wczesnopiastowskiej.	- przedstawia stosunki Bolesława Śmiałego, Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego z Niemcami, wyjaśniając, co wpływało na zmiany we wzajemnych relacjach - wyjaśnia, dlaczego Bolesław Krzywousty podzielił Polskę na dzielnice	Śmiałego z biskupem Stanisławem - przedstawia konflikt Władysława Hermana z synami - ocenia, które działania Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego były ważne z punktu widzenia niezależności państwa	w Europie Środkowo-Wschodniej wyjaśnia, co pozwalało Bolesławowi Krzywoustemu na takie sformułowanie postanowień sukcesyjnych
32. Państwo polskie w dobie rozbicia dzielnicowego	Uczeń: - pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców - pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego	Uczeń: - przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbicia dzielnicowego - wymienia czynniki sprzyjające jednoczeniu ziem polskich w XIII w.	Uczeń: - przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią - przedstawia ekspansję zakonu krzyżackiego w XIII w.	Uczeń: - przedstawia walki książąt piastowskich o Kraków - przedstawia ekspansję Mongołów - wyjaśnia, co i dlaczego sprzyjało jednoczeniu ziem polskich w XIII w.	Uczeń: - przedstawia stosunki książąt mazowieckich i kujawskich z Litwinami, Prusami i Jaćwingami - wyjaśnia ich wpływ na stosunki polsko-krzyżackie

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
33. Przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XII–XIII w.	Uczeń: - wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych - wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim	Uczeń: - przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim - charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim - przedstawia podział społeczeństwa na stany	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim - wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim - przedstawia rolę cechów	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów - przedstawia rozwój gospodarczy ziem polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje - posługuje się poprawnie terminami: immunitet, lokacja, wolnizna, cystersi, czynsz, prawo magdeburskie	Uczeń: charakteryzuje sytuację ludności żydowskiej w Polsce XIII–XIV w.
VII. POLSKA W XIV–XV WIEKU					
34. Zjednoczenie Polski	Uczeń: - pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II i Władysław Łokietek w 1320 r. - wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za	Uczeń: - charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka - przedstawia działania Władysława Łokietka w celu zjednoczenia ziem polskich	Uczeń: - przedstawia działania Wacława II w procesie jednoczenia ziem polskich - przedstawia pierwsze próby jednoczenia ziem polskich w II połowie XIII w.	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie - wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich.	Uczeń: - wyjaśnia, jaką władzę na Śląsku mieli królowie czescy - pokazuje obszar Śląska, nad którym królowie czescy sprawowali zwierzchnictwo

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	panowania Władysława Łokietka				
35. Polska pod rządami Kazimierza Wielkiego i Andegawenów	Uczeń: • pokazuje na mapie granice monarchii Kazimierza Wielkiego w roku 1370 • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego • wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego	Uczeń: • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa • wymienia postanowienia przywileju koszyckiego	Uczeń: • charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego • przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego • wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką	Uczeń: • ocenia, co było największym osiągnięciem i największą porażką Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce • wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową • poprawnie posługuje się terminem: Korona Królestwa Polskiego	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Ludwik Węgierski na Węgrzech uzyskał przydomek Wielki, a w Polsce jego panowanie jest oceniane źle
36. Pierwsi Jagiellonowie na polskim tronie	Uczeń: • wymienia przykładowe przyczyny unii w Krewie • wymienia postanowienia unii w Krewie • wymienia postanowienia I pokoju toruńskiego	Uczeń: • przedstawia skutki unii w Krewie • przedstawia przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim • wymienia postanowienia	Uczeń: • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Jagiełły • wymienia postanowienia unii w Horodle	Uczeń: • wymienia postanowienia przywileju czerwńskiego • wyjaśnia przyczyny wydawania przywilejów szlacheckich przez Władysława Jagiełłę	Uczeń: • przedstawia różnych kandydatów do ręki Jadwigi i wymienia powody, z powodu których zostali odrzuceni przez możnych polskich

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		przywileju jedlnieńsko-krakowskiego	- wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną - przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami	przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka	
37. Polska w późnym średniowieczu	Uczeń: - pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych - wymienia postanowienia II pokoju toruńskiego - wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego i konstytucji <i>nihil novi</i>	Uczeń: - przedstawia przyczyny i przebieg wojny trzynastoletniej - przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia politycznego szlachty - przedstawia strukturę sejmku walnego	Uczeń: - charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka - przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia gospodarczego szlachty - charakteryzuje instytucję sejmku walnego i jego rolę	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego ustroj, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej - ocenia, czy politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka można określić mianem polityki dynastycznej	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Elżbieta Rakusanka jest nazywana matką królów - przedstawia rolę jaką odegrali za panowania pierwszych Jagiellonów: biskup Zbigniew Oleśnicki, Filip Kallimach, Jan Długosz
VIII. KULTURA ŚREDNIOWIECZA					
38. Kultura wieków średnich	Uczeń: wymienia cechy kultury rycerskiej	Uczeń: przedstawia cechy kultury średniowiecza	Uczeń: przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu	Uczeń: przedstawia organizację uniwersytetów	Uczeń: charakteryzuje literaturę średniowiecza tworzoną w językach narodowych

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia przykładowe dzieła literatury średniowiecznej - wymienia gatunki literackie średniowiecza.	- przedstawia rolę uniwersytetów - charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę.	- w kulturze średniowiecza - wyjaśnia wpływ klasztorów na rozwój kultury średniowiecznej - wyjaśnia wpływ dworów na rozwój kultury średniowiecznej.	- wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza - ocenia zasięg społeczny oddziaływania średniowiecznej literatury.	związaną z kulturą dworską i plebejską
39. Sztuka i architektura średniowiecza	Uczeń: - wymienia przykładowe zabytki romańskie - wymienia przykładowe zabytki gotyckie	Uczeń: - wymienia przykładowe cechy stylu romańskiego w architekturze - wymienia przykładowe cechy stylu gotyckiego w architekturze	Uczeń: - w budowlach romańskich i gotyckich potrafi wskazać cechy stylu romańskiego i gotyckiego - przedstawia zasięg terytorialny i czas trwania stylu romańskiego i gotyckiego	Uczeń: - charakteryzuje rzeźbę i malarstwo romańskie - charakteryzuje rzeźbę i malarstwo gotyckie - porównuje styl romański i gotycki, wskazując różnice między nimi	Uczeń: - wymienia epokę, w której nawiązywano do stylu romańskiego i gotyckiego w architekturze - charakteryzuje styl neoromański i neogotycki na przykładach
40. Kultura średniowiecznej Polski	Uczeń: - wymienia cechy średniowiecznej kultury polskiej - wymienia przykładowe zabytki sztuki i piśmiennictwa	Uczeń: wskazuje podobieństwa między średniowieczną kulturą polską a europejską	Uczeń: przedstawia rozwój nauki polskiej w średniowieczu i wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej w tym procesie	Uczeń: - wskazuje różnice między kulturą polskiego średniowiecza a kulturą europejską - zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych	Uczeń: przedstawia dorobek uczonych polskich wymienionych w rozdziale

AUTOR: Agnieszka Żuberek

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	średniowiecznego z Polski wymienia najstarsze kroniki polskie	- wymienia zabytki piśmiennictwa w języku polskim - zna postaci Janka z Czarnkowa i Jana Długosza	- przedstawia rolę klasztorów i zgromadzeń zakonnych w rozwoju kultury średniowiecznej w Polsce - wskazuje związki kultury polskiego średniowiecza z kulturą europejską	zabytków sztuki średniowiecza w Polsce i wyjaśnia, na czym ona polega	

AUTOR: Agnieszka Żuberek